

सर्वसमावेशक पिक विमा योजना खरीप २०२३
अंतर्गत शेतकरी हिस्सा विमा हप्त्यापोटी रक्कम
रु.६२८,४३,४३,५४२/- इतका निधी योजनेची
अंमलबजावणी करणाऱ्या पिक विमा कंपन्यांना
वितरीत करण्याबाबत.

महाराष्ट्र शासन

कृषी, पशुसंवर्धन, दुग्धव्यवसाय विकास व मत्स्यव्यवसाय विभाग
शासन निर्णय क्रमांक: प्रपिवियो-२०२३/प्र.क्र.८५/११ अे,

हुतात्मा राजगुरु चौक, मादाम कामा रोड,

मंत्रालय विस्तार, मुंबई-४०० ०३२

दिनांक: ५ ऑक्टोबर, २०२३

वाचा -

- १) शासन परिपत्रक वित्त विभाग क्र.अर्थसं-२०२३/प्र.क्र.४०/अर्थ-३, दि.१२.०४.२०२३
- २) शासन निर्णय कृषि व पदुम विभाग क्र. प्रपिवियो-२०२३/प्र.क्र.३४/११-अे, दि.२३.०६.२०२३
- ३) शासन निर्णय कृषि व पदुम विभाग क्र. प्रपिवियो-२०२३/प्र.क्र.५२/११-अे, दि.२६.०६.२०२३
- ४) शासन निर्णय कृषि व पदुम विभाग क्र. प्रपिवियो-२०२३/प्र.क्र.८५/११-अे, दि.२०.०७.२०२३
- ५) संचालक(विस्तार व प्रशिक्षण), कृषि आयुक्तालय, पुणे यांचे पत्र क्र. सां.८/वि.ह.अनु./शेतकरी हिस्सा/२८८३१/२०२३, दि.४.९.२०२३

प्रस्तावना :-

राज्यात “सर्वसमावेशक पिक विमा योजना” राबविण्यास संदर्भ क्र.(२) अन्वये मान्यता देण्यात आली असून प्रधानमंत्री पिक विमा योजना खरीप हंगाम २०२३ ते रब्बी हंगाम २०२५-२६ हंगामासाठी भारतीय कृषि विमा कंपनी, आयसीआयसीआय लॉबार्ड जनरल इंशुरन्स कं.लि., एचडीएफसी इर्गो जनरल इन्शुरन्स कंपनी लि., ओरिएन्टल इन्शुरन्स कं.लि., युनायटेड इंडिया जनरल इन्शुरन्स कं. लि., युनिवर्सल सोम्पो जनरल इन्शुरन्स कं. लि., चोलामंडलम एम एस जनरल इन्शुरन्स कं. लि., रिलायन्स जनरल इन्शुरन्स कं. लि, , एस बी आय जनरल इन्शुरन्स कं.लि. या ९ विमा कंपनींमार्फत संदर्भ क्र.(३) येथील शासन निर्णयान्वये राबविण्यात येत आहे.

संदर्भ क्र.(४) येथील शासन निर्णयान्वये, खरीप हंगाम २०२३ अंतर्गत राज्य हिस्सा अग्रीम पीक विमा हप्त्याच्या अनुदानापोटी रक्कम रु.१२६५.७५ कोटी वितरीत करण्यात आली असून त्यापैकी रक्कम रु.७४९.३७ कोटी इतका निधी पोर्टलनुसार संबंधित विमा कंपन्यांना राज्य हिस्सा विमा हप्ता (अग्रीम) म्हणून अदा करण्यात आला आहे आणि उर्वरित रक्कम रु.५१६.३८ कोटी इतका निधी शेतकरी हिस्सा विमा हप्त्याकरीता अदा करण्यात आला असून विमा कंपन्यांना १०० टक्के शेतकरी हिस्सा विमा हप्ता अदा करण्याकरीता अधिकचा रु.१०३४.६० कोटी इतका निधी उपलब्ध करून देणे आवश्यक आहे.

प्रधानमंत्री पीक विमा योजनेच्या संदर्भ क्र.(३) येथील शासन निर्णयातील मुद्दा क्र. १४ मधील १ नुसार विमा कायद्याचे कलम ६४ बी नुसार बाधित विमा क्षेत्रासाठी प्राप्त विमा हप्ता शेतकरी हिस्सा आणि राज्य शासनाने अदा केलेला अग्रीम विमा हप्ता (पहिला हप्ता) या निधीचा वापर करून विमा कंपनीने प्रतिकूल हवामानामूळे पेरणी/लावणी होवू न शकणे/ हंगामातील प्रतिकूल परिस्थिती/

स्थानिक नैसर्गिक आपत्ती अंतर्गत नुकसानीच्या बाबींसाठी नुकसान भरपाई अदा करणे बंधनकारक असल्याने नियमाप्रमाणे विमा कंपन्यांना १०० टक्के शेतकरी हिस्सा देणे आवश्यक आहे.

सर्वसमावेशक पीक विमा योजनेतर्गत केंद्र शासनाच्या मार्गदर्शक सुचनानुसार विमा हप्ता दराप्रमाणे येणारा शेतकरी हिस्सा विमा कंपन्यांना देय असून त्यामधील शेतक-यांनी प्रत्यक्षात भरलेला विमा हप्ता रक्कम रु.१/- प्रमाणे जमा झालेला शेतकरी हिस्सा रु.१.७१ कोटी वजा जाता उर्वरीत शेतकरी हिस्सा विमा हप्ता रक्कम विमा कंपन्यांना देणे आवश्यक आहे. तदनुषंगाने, संचालक(विस्तार व प्रशिक्षण), कृषि आयुक्तालय, पुणे यांनी संदर्भ क्र.(५) येथील पत्रान्वये केलेल्या विनंतीस अनुसरून, सर्वसमावेशक पीक विमा योजनेतर्गत पिक विमा योजनेची अंमलबजावणी करणाऱ्या विमा कंपन्यांना खरीप हंगाम २०२३ मधील देय शेतकरी हिस्सा विमा हप्त्यापोटी रक्कम रु.६२८,४३,४३,५४२/- इतका निधी भारतीय कृषि विमा कंपनीमार्फत संबंधित विमा कंपन्यांना वितरीत करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय:-

कृषि आयुक्तालयाने सादर केलेली मागणी आणि केंद्र शासनाच्या मार्गदर्शक सुचनांचा विचार करता, सर्वसमावेशक पिक विमा योजना खरीप हंगाम २०२३ अंतर्गत अंमलबजावणी करणाऱ्या पिक विमा कंपन्यांना शेतकरी हिस्सा विमा हप्त्यापोटी रक्कम रु.६२८,४३,४३,५४२/- वितरीत करण्यास शासनाची मान्यता देण्यात येत आहे.

२. सदरची रक्कम खरीप हंगाम २०२३ करिता वितरीत करण्यात येत असून त्याचा वापर यापूर्वीच्या इतर हंगामाकरिता अनुज्ञेय असणार नाही.
३. प्रस्तुत बाबींवर होणारा खर्च खालील लेखाशिर्षाखाली सन २०२३-२४ करिता मंजूर केलेल्या अर्थसंकल्पीय तरतूदीतून भागविण्यात यावा :-

मागणी क्र. डी -३

२४०१ - पीक संवर्धन

११०, पीक विमा (००) (०८) प्रधानमंत्री पिक विमा योजनेतर्गत विमा हप्त्यासाठी अर्थसहाय्य राज्य हिस्सा (२४०१ A ६६४) योजनेतर, ३३- अर्थसहाय्य.

४. सदर शासन निर्णयान्वये वितरीत करण्यात येणारा निधी प्रधानमंत्री पिक विमा योजनेच्या मार्गदर्शक सूचनां व शासनाने वेळोवेळी निर्गमित केलेले शासन निर्णयानुसारच खर्च करण्याची जबाबदारी आयुक्त (कृषि) यांची राहिल.

५. प्रस्तुत प्रयोजनार्थ सहायक संचालक (लेखा), कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांना आहरण व संवितरण अधिकारी तर आयुक्त (कृषि), कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांना नियंत्रण अधिकारी म्हणून घोषित करण्यात येत आहे.

६. प्रस्तुत शासन निर्णय वित्त विभाग अनौप. संदर्भ क्र.२५५/२०२३/व्यय-१, दि.१५.०९.२०२३ अन्वये दिलेल्या मान्यतेनुसार निर्गमित करण्यात येत आहे.

७. प्रस्तुत शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक क्र. २०२३१००५१८४४४६५४०१ असा आहे. हा आदेश डिजिटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करुन काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(सरिता बांदेकर- देशमुख)
सह सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रति,

१. अपर मुख्य सचिव (कृषि) यांचे स्वीय सहाय्यक, मंत्रालय, मुंबई-३२
२. आयुक्त (कृषि), कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे
३. संचालक (वि.प्र.), कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे
४. मुख्य सांख्यिक, कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे
५. संचालक, लेखा व कोषागारे, मुंबई
६. सहाय्यक संचालक (लेखा), कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे
७. जिल्हा कोषागार अधिकारी, पुणे
८. महालेखापाल, महाराष्ट्र -१/२, (लेखा परिक्षा / लेखा व अनुज्ञेयता), मुंबई / नागपूर
९. वित्त विभाग (व्यय-१/ अर्थ-१३), मंत्रालय, मुंबई- ३२
१०. सह सचिव (११-अ /२-अ), कृषि व पदुम विभाग, मंत्रालय, मुंबई यांचे स्वीय सहाय्यक
११. कक्ष अधिकारी (२- अ), कृषि व पदुम विभाग, मंत्रालय, मुंबई -३२
१२. विभागीय व्यवस्थापक, भारतीय कृषि विमा कंपनी, नवीन स्टॉक एक्सचेंज टॉवर्स, २० वा मजला, दलाल स्ट्रीट, फोर्ट, मुंबई-४०० ०२३.
१३. विभागीय व्यवस्थापक, आयसीआयसीआय लॉबार्ड जनरल इन्शुरन्स कं.लि., आयसीआयसीआय हाऊस, ४१४, वीर सावरकर मार्ग, सिध्दीविनायक मंदिराजवळ, प्रभादेवी, मुंबई- ४०० ०२५.
१४. विभागीय व्यवस्थापक, एचडीएफसी इर्गो इन्शुरन्स कं. लि. डी-१०३ तीसरा मजला ईटन बिझनेस, डिस्ट्रीक्ट एल.एस.बी. मार्ग भांडूप (पश्चिम), मुंबई- ४०००७८
१५. विभागीय व्यवस्थापक, ओरिएन्टल इन्शुरन्स कं.लि. पुणे.
१६. विभागीय व्यवस्थापक, युनायटेड इंडिया इन्शुरन्स कंपनी लिमिटेड, ३ रा मजला, काकडे ब्रिझ आयकोन युनिट क्र.२०२ ते २०७, गणेशखिंड मार्ग, शिवाजीनगर, पुणे ४११ ०१६.
१७. विभागीय व्यवस्थापक, युनिवर्सल सोम्पो जनरल इन्शुरन्स कं. लि. मुंबई
१८. विभागीय व्यवस्थापक, चोलामंडलम एम एस जनरल इन्शुरन्स कं. लि., पुणे
१९. विभागीय व्यवस्थापक, रिलायन्स जनरल इन्शुरन्स कं. लि, मुंबई
२०. विभागीय व्यवस्थापक, एस बी आय जनरल इन्शुरन्स कं.लि. पुणे
२१. निवड नस्ती (कार्यासन ११-अ).